

Senior High School

Department of Education
National Capital Region
SCHOOLS DIVISION OFFICE
MARIKINA CITY

FILIPINO

(Komunikasyon at Pananaliksik)

Ikalawang Markahan-Modyul 13: Pagsusuri sa Ilang Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino

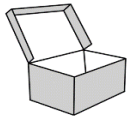
May-akda: Dr. Ruen P. Lomo

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE

**PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI**

Alamin

Ang modyul na ito ay binubuo lamang ng isang aralin.

- Aralin – Pagsusuri sa Ilang Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino

Sa pag-aaral ng modyul na ito, inaasahang maisasagawa mo ang sumusunod:

- A. nasasagot ang mga tanong sa binasang pananaliksik; at
- B. nasusuri ang ilang pananaliksik na pumapaksa sa wika at kulturang Pilipino

Subukin

Bago ka magpatuloy sa aralin, ibigay ang mga hinihinging konsepto sa pamamagitan ng pagsusulat nito sa patlang. Piliin ang mga sagot mula sa kahon.

Balangkas	Estilo
Tema	
Datos	Mensahe

1. Tumutukoy sa pagsasaayos ng mga ideya at konsepto sa sulatin. _____.
2. Ito ang nais iparating ng isang manunulat sa mg mambabasa mula sa kaniyang sulatin. _____.
3. Ito naman ang paraan ng isang manunulat tungo sa mas mabisang teksto. _____.
4. Tumutukoy ito sa mga maaaring pagbatayan ng isang manunulat sa kaniyang teksto upang ito ay maging makatotohanan. _____.
5. Sa bahaging ito nag-uugat ang lahat. Ito ay ang _____.

Aralin

Pagsusuri sa Ilang Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino

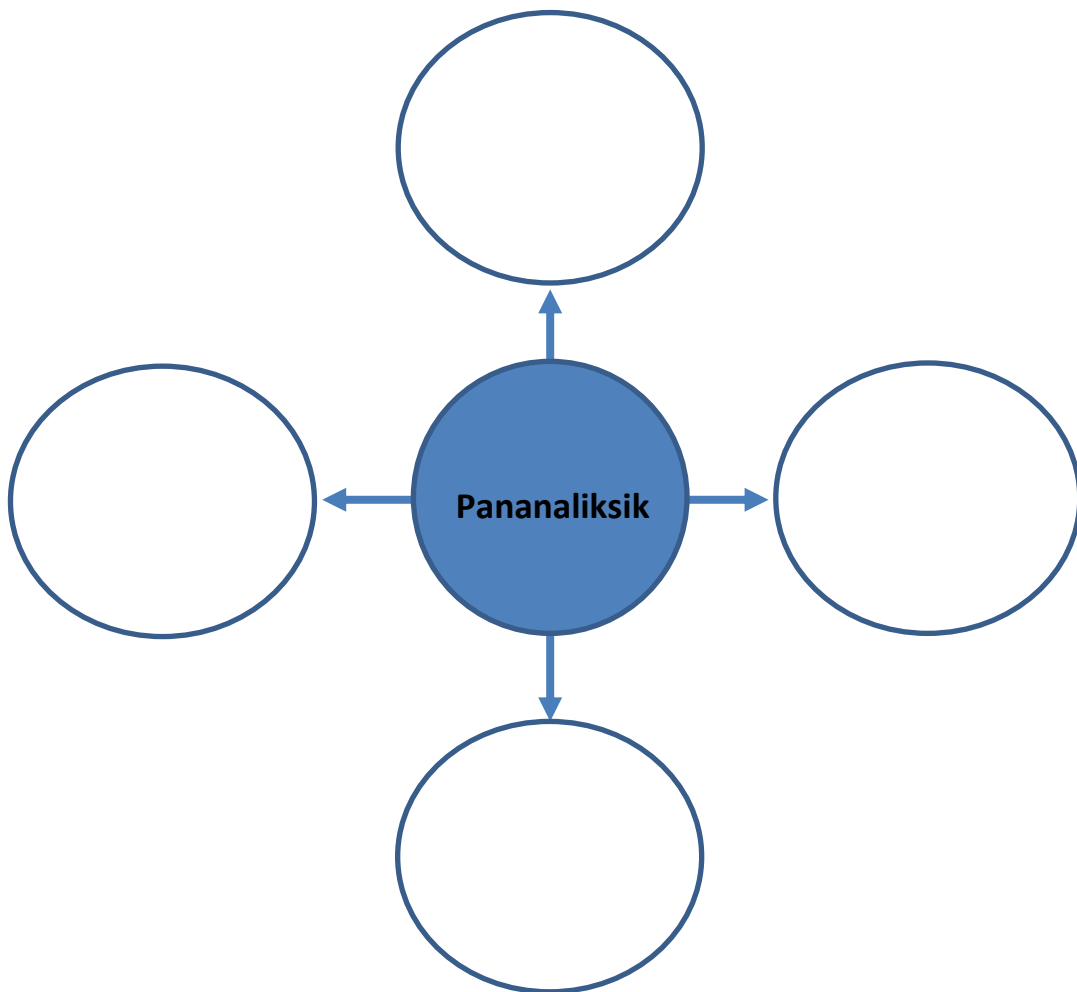

Sa araling ito ay magsusuri ka ng ilang pananaliksik na pumapaksa sa wika at kulturang Pilipino. Magagawa mo ito sa pamamagitan ng pagsasagawa ng mga gawain nang may katapatan.

Balikan

Mula sa nagdaang pag-aaral sa asignaturang Filipino, balikan ang mga natutuhang paksa na may kinalaman sa pananaliksik. Alalahanin mo ito sa pamamagitan ng pagbuo at pagsagot gamit ang *semantic web*. Isulat ang sagot sa loob ng bilog. SALITA lamang ang isusulat.

? Tuklasin

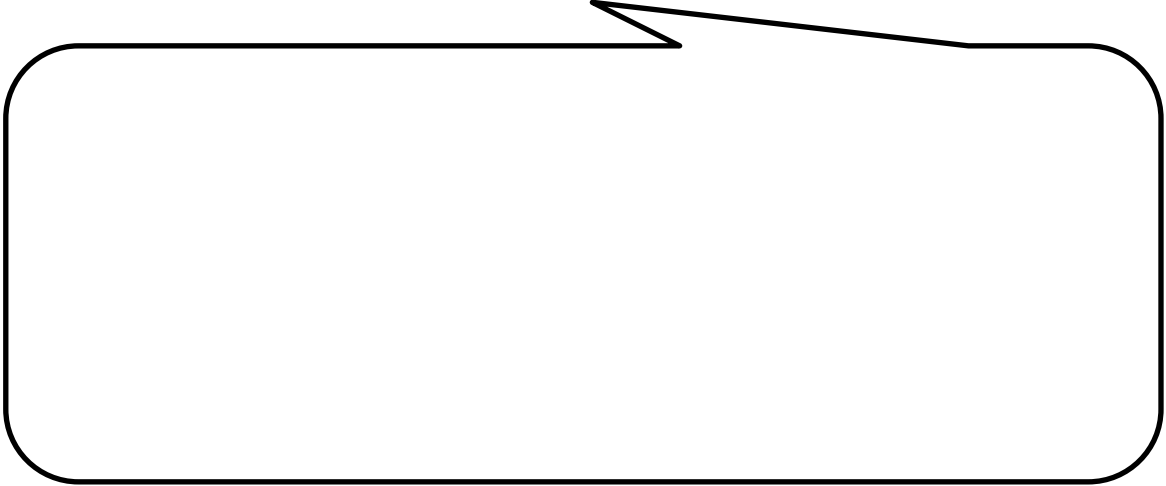
A. Panimula

Naitanong mo na ba sa iyong sarili kung para saan at bakit kailangan ang mga pananaliksik? Kung oo o kaya'y hindi ang iyong sagot, suriin ang pahayag na ito nina Good at Scates (1972):

“The purpose of research is to serve man and the goal is the good life.”

Itala ang inyong sagot sa *call-out*:

B. Pagbasa

Wikang Lokal at Filipino sa Pananaliksik: Isang Naratibong Sosyolohikal*

ni Clarence M. Batan

Sipi mula sa Papel na binasa sa Hasaan 4: Pambansang Kumperensiya sa Pagpapaigting ng Kadalubhasaan sa Wika, Panitikan at Pananaliksik, Unibersidad ng Santo Tomas- Maynila, Oktubre 16-18, 2013.

Pinabayaan ako ng aking adviser at examiners na magsalita ng 30 minuto pero matapos ito, sila na ang nagdiskusyon. Marami silang pinag-usapang bagaybagay na natatampok sa samu't sari nilang oryentasyon sa Sosyolohiya pero meron isang mahalagang bagay silang napagdesisyunan at napagkasunduan na walang debate, walang kontra.

Wika ng isang examiner,

“Clarence, how long have you been immersing with the people of Talim Island?”.
Tugon ko, “About four years Ma’am”.

Sambot ng isa pang examiner, “So it means that you very much know the language of Talim?”

“Their culture Ma’am, their lifeways?”, pabalik kong tanong.

“No, ‘yung Tagalog Talim. Do you speak their language?”, susog na tanong ng examiner.

“Opo, gamay ko po ang kanilang wika sa isla. Natututuhan ko na po ito dahil sa matagal kong pakikipamuhay sa kanila,” sabi ko.

Palitang-tugon ni Dr. Guerrero at mga examiners:

“E, bakit di natin bigyan ng pagkakataon si Clarence na sulatin ang kanyang thesis sa Tagalog, ang wika ng mga tao sa Talim?”

“Sa ganun, kakatawanin niya ang boses ng pamayanang kung saan siya nakikipamuhay.”

“This is one thing that we wanted to do but we cannot because we were not trained to use the local language, although we desire to approach our researches this way.”

Itinuturing kong ang aking unang librong TALIM: Mga Kwento ng Sampung Kabataan (Batan, 2000), na hango sa aking masteral thesis sa Sosyolohiya, ay unang nabuo sa araw ng aking proposal defense. Dahil sa araw na ito, ang aking interes na saliksikin ang sosyolohiya ng kabataang Talim ay nabigyan ng makahulugang buhay dahil sa isang mahalagang desisyon ng aking panel of examiners. Ito ay ang pagbibigay sa akin ng kapangyarihang gamitin ang wika ng isla, ang Tagalog-Talim upang magsilbing wika ng aking thesis.

Sa araw na iyon, para akong nabunutan ng tinik na bumabagabag sa paghubog ng aking kasanayan sa Sosyolohiyang Pilipino. Tinanggap ko ang hamong ito at matapos ang isang taon ng pagsusulat ng mga sinaliksik na mga datos, inimbitahan ko ang halos 20 tao mula sa Barangay Kasile, Talim Island, kasama ang aking mga youth respondents upang saksihan ang aking thesis defense. Sa awa ng Diyos, nasagot ko ang mga kritikal na tanong ng aking mga examiners at naipaliwanag ko nang maayos ang aking thesis dahil ang wikang aking ginamit, ay wika ng pamayanan, ang wika ng aking pinagsulatan – na sa aking palagay, ay unang dapat makaintindi ng aking pananaliksik, at unang dapat balikan ng datos – dahil iyon ang akma ng sosyolohiyang kumakatawan sa realidad ng kanilang buhay- na ang salamin ay sila at hindi ang pribilehiyo ng lenteng akademya. Doon ko naiintidihan na maituturing na kaluluwa ng pananaliksik ang wika. At kung ang ginamit na wika ng pananaliksik ay banyaga sa pagkatawan sa mga kuwento ng mga taong pinagmulan ng datos, nawawala ang tunay na espiritu ng realidad, dahil nga, isip lang ang tinatalima – nawawala at nagwawala ang kaluluwang dulot ng wika.

C. Pag-unawa sa Binasang

1. Paano idinepensa ng mananaliksik mula sa iyong sipi na nabasa ang kaniyang pananaliksik?
2. Mula sa iyong nabasa, ano sa tingin mo ang ugnayan ng wika-kultura-lipunan?
3. Bakit mahalaga na ang mga pananaliksik tungkol sa danas ng mga Pilipino ay marapat na maisulat sa Wikang Filipino?
4. Ano sa tingin mo ang maiaambag ng mga pananaliksik na nakasulat sa Wikang Filipino sa pagpapayaman at pagpapayabong ng wika at kultura ng Pilipinas?
5. Ano ang pagkaka-unawa mo sa pahayag ni Batan(2013) na: *“At kung ang ginamit na wika ng pananaliksik ay banyaga sa pagkatawan sa mga kuwento ng mga taong pinagmulan ng datos, nawawala ang tunay na espiritu ng realidad, dahil nga, isip lang ang tinatalima – nawawala at nagwawala ang kaluluwang dulot ng wika”?*

Suriin

Ang wika ay may kakayahan upang sumisid sa pinakamalalim na kaalamang bayan, liparin ang pinakamatayog na karanasan upang maibalik sa lupa at maipatalas ng ibayong talastasan at praktakang panlipunan (Bernales, et al. 2011). Ang ating wika ang nagkanlong at nagtago ng hiwaga, kasaysayan, at mayamang kaalaman ng ating bayan kung saan nahubog ang katauhan ng ating lahi na bumubuo sa ating pagkakakilanlan bilang isang Pilipino. Nakapaloob sa kaalamang ito ang dakilang nagawa ng magiging nating mga ninuno. Sa paggamit ng wika ay mapagtitibay ang mga kaalamang ito sa kaisipan na isang mabisang sangkap upang maiwaksi ang kolonisadong pag-iisip sapagkat natatamnan ito dahil sa pagpapatibay ng pamamaraang Pilipino. Binigyang-diin nga ni Samuel Johnson na ang wika ang nagdadamit sa ating kamalayan, samakatuwid ito ang magbibihis sa atin ng pagkakakilanlan, ang magkakaloob ng isang tatak na siyang tatak ng ating lahi.

Hindi nagtatapos sa paglikha ng bagong pananaw ang paglilinang ng wikang Filipino tungo sa paglinang din ng pambansang kultura tungo sa pagkakakilanlan, o hindi nga maaring sang-ayunan pa ang paglikha lamang ng isang bago at wastong pananaw bagkus ang pagsasangkot ng sariling wika sa pagkilos ng sariling dila. Ang wika ay maari ring itulad sa isang pirasong papel na ang kabilang mukha ay ang kaisipan at ang kabila ay ang tunog ayon kay Ferdinand de Saussure. Hindi maaring sa paggupit ng papel, mahahati ang kaisipan at ang tunog. Anumang bahagi ng putol, magtataglay kapuwa ang mga ito ng kaisipan at tunog. At ang pagtataglay ng wika na kaisipan at tunog ay kakanyahan nito (Peña et. al 2012). Bigyan ng higit na pansin na ang kaisipan at tunog ay hindi mapaghihiwalay sa wika. Kung nakapaloob sa wika ang kaisipan ng kultura at ang wika ay mamumutawi sa ating dila, hindi ba’t mamumutawi rin naman ang kultura sa atin at sa pagkaalam ng kultura ay matutukoy natin ang ating pagkakakilanlan? Kaya naman, nararapat na ang wikang Filipino ay higit na nararapat maunawaan higit sa mababaw na pagkaunawa lamang upang nararapat na magkaroon tayo ng kritikal na pag-unawa sa ating kultura.

Malaki ang ganap ng mga pananaliksik na nakasulat sa wikang Filipino tungo sa pagtataguyod ng pambansang identidad. Ang pagtatangka ng sinoman na gumamit ng

sariling wika upang maitanghal ang danas-panlipunan ay magdudulot ng kainaman sa wika at kultura ng espasyong paglalaanan ng mga ganitong pananaliksik.

Pagyamanin

Upang higit na mapaunlad ang pag-unawa sa ugnayan ng wika, kultura at pananaliksik, suriin at balikan ang binasang akda. Paano mapayayabong at mapayayaman ang wika at kulturang Pilipino sa pamamagitan ng mga pananaliksik?

Isaisip

Sa kasalukuyang panahon, napakahalaga ng mga pananaliksik na nakasulat sa Wikang Filipino upang magsilbing pagpapader ng ating pagkakakilanlan. Kung isa ka sa mga magtatangkang magsaliksik tungkol sa wika at kultura, ano sa palagay mo ang paksa na maari mong gawin at bakit? Isulat ang iyong paksa sa loob ng *call-out*. Talakayin rin ang iyong dahilan sa likod ng pagpili ng paksang ito.

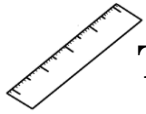
Wika	Kultura
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Isagawa

Sumulat ng isang maikling sanaysay tungkol sa mga maaring maging ambag ng mga lokal na pananaliksik sa ating identidad at pagkakakilanlan bilang mga Pilipino.

Tayahin

ak na naunawaan mo na ang aralin. Panahon na para sukatin ang iyong natutuhan at kakayahan. Isagawa ang mga gawain sa susunod na pahina.

A. Basahin at unawain ang akda ni Prop. Jay Yacat na may paksang “Tungo sa Isang Mas Mapagbuong Sikolohiya: Hamon sa Makabagong Sikolohiyang Pilipino.” Punthan ang *link* na:

[https://www.researchgate.net/publication/301689625 Tungo sa Isang Mas Mapa gbuong Sikolohiya Hamon sa Makabagong Sikolohiyang Pilipino](https://www.researchgate.net/publication/301689625_Tungo_sa_Isang_Mas_Mapagbuong_Sikolohiya_Hamon_sa_Makabagong_Sikolohiyang_Pilipino)

B. Ipaliwanag ang kahalagahan at kabuluhan ng mga lokal na pananaliksik tungo sa pagtataguyod ng wika, kultura at identidad ayon sa lente ng Sikolohiyang Pilipino.

Karagdagang Gawain

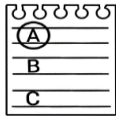
Maghanap sa *web* ng mga pananaliksik na may kaugnayan sa wika at kultura nating mga Pilipino. Himayin ang mga impormasyon ukol sa pananaliksik na ito. Siguruhin na ang mga mahihimay na impormasyon ay may kinalaman sa pagtatampok ng wika o kultura (o kaya nama’y parehong wika at kultura). Talakayin ang maaring maiambag nito sa ating pagkakakilanlan bilang mga Filipino.

Ilagay sa *slide show powerpoint* ang iyong mga nahimay na impormasyon at pagtatalakay. Gamitin ang pamantayan sa ibaba.

Pamantayan sa Pagmamarka	Puntos
a. Pananaliksik na nahanap	5 puntos
b. Mga impormasyong nahimay	5 puntos
c. Pagtatalakay sa ambag ng mga nahimay na impormasyon sa wika at kulturang Pilipino	10 puntos
Kabuoan	20 puntos

Pagbati sa husay na iyong ipinamalas!

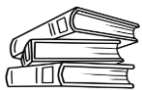

Susi ng Pagwawasto

Sagot sa Subukin

1. Balangkas
2. Mensahe
3. Estilo
4. Tema
5. Datos

Sanggunian

Batan, C.M. (2013). Wikang Lokal at Filipino sa Pananaliksik: Isang Naratibong Sosyolohikal. HASAAN Journal. Unibersidad ng Sto. Tomas. p. 93-101

Bernales, Rolando A., Pascual, Maria Esmeralda A., Ravina, Elimar A. 2016. *Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino* 11. Valenzuela City: Jo-es Publishing House, Inc.

Dayag A.M. at del Rosario M.G. (2013). Pinagyamang Pluma: Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino. Phoenix Publishing House, Inc. Lungsod Quezon. p. 205-221

Bumubuo sa Pagsulat ng Modyul

Manunulat: Dr. Ruen P. Lomo (Guro, SEHS)

Mga Editor: Gladys P. Rafols (Guro, FHS)

Christian Paul I. Camposano (Guro, CISSL)

Tagasuri-Panloob: Galcoso C. Alburo (EPS-Filipino)

Tagasuri-Panlabas:

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla (Guro, KNHS)

Tagalapat: Maricel M. Fajardo

Tagapamahala:

Sheryll T. Gayola

Pangalawang Tagapamanihala

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Tagapamanihala

Elisa O. Cerveza

Hepe – Curriculum Implementation Division

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Pangalawang
Tagapamanihala

Galcoso C. Alburo

Superbisor sa Filipino

Ivy Coney A. Gamatero

Superbisor sa LRMS

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Schools Division Office- Marikina City

Email Address: sdo.marikina@deped.gov.ph

191 Shoe Ave., Sta. Elena, Marikina City, 1800, Philippines

Telefax: (02) 682-2472 / 682-3989

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE